

визначення змісту програм і планів діяльності підприємства. Стратегічне планування формує основу для всіх управлінських рішень, функції організації, мотивації і контролю менеджменту, які орієнтовані на розробку і реалізацію стратегічних планів.

Література

1. Исалова М.Н., Мамедова Ф.И. Формирование эффективной организационной формы функционирования сетевой торговой фирмы // Транспортное дело России. – 2008. – № 4. – С. 27 – 35.
2. Языков М.С. Формализация взаимоотношений субъектов экономической деятельности в сфере розничной торговли // Вестник непрерывного образования. – 2009. – № 2. – С. 52 – 64.
3. Барри Берман, Джоэл Р. Эванс Розничная торговля: стратегический подход – М.: «Вильямс», 2003. – 1184 с.
4. Huff D.L. Defining and Estimating a Trade Area // Journal of Marketing. — 1964. — № 28. — P. 34—38.

Надійшла 04.09.2009

УДК 658.011:658.012.32

І. С. ГРОЗНИЙ

Інститут економіки промисловості НАН України

ПЛАНУВАННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ВИРОБНИЦТВА ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто напрями процесу планування управління розвитком виробництва промислового підприємства. Представлено систему планових показників, які сприятимуть підвищенню ефективності управління розвитком виробництва. Виокремлено завдання управління розвитком виробництва промислового підприємства. Представлено основні етапи процесу розвитку виробництва підприємства. Доведено, що якісне планування дозволяє підвищити ефективність управління розвитком виробництва.

Directions of process of planning of management development of production of industrial enterprise are considered. The system of the planned indexes which will be instrumental in the increase of efficiency of management development of production is presented. The task of management development of production of industrial enterprise is selected. The basic stages of process of development of production of enterprise are presented. It is well-proven that the high-quality planning allows to promote efficiency of management development of production.

Ключові слова: планування, розвиток виробництва, промислове підприємство, стратегія розвитку.

Динамізм ринкового оточення робить необхідним впровадження на промислових підприємствах системи управління розвитком виробництва. Загострення конкуренції під час світової фінансово-економічної кризи кардинально міняє необхідну виробничу модель у порівнянні з традиційною. Сучасне виробництво знаходить властивість безперервних змін, що висуває на перший план значимість ефективного управління розвитком виробництва [1].

Великий внесок в розробку теорії та практики розвитку підприємств і розвитку виробництва промислових підприємств зробили такі вчені І.П. Булеєв, М.М. Лепа, Р.М. Лепа, О.В. Раєвнева, О.І. Пушкар, О.М. Тридід та інші. Проте недостатньо розкритими залишаються питання планування управління розвитком виробництва промислового підприємства.

Метою даної роботи є розробка методичного підходу до планування управління розвитком виробництва промислового підприємства.

Відповідно до загальних положень формування цілей, генерація й сприйняття образу розвитку виробництва полягає у визначенні необхідного або бажаного стану системи в планованому періоді, а також загальних способів досягнення цього стану. Ціль розвитку виробництва повинна встановлювати певні орієнтири на обрані періоди часу. Цей елемент є найбільш важливим в управлінні, тому що від нього залежить подальший розвиток виробництва й підприємства в цілому [2].

Будь-який процес управління відповідно до принципової схеми починається з формування системи цілей і завдань діяльності підприємства на певний період часу, які мають бути логічним продовженням місії підприємства, тобто процес управління починається з планування. Процес планування розвитку виробництва на підприємстві представлений на рис. 1.

Мета розвитку виробництва є частиною загальних цілей підприємства. На кожному рівні управління місію необхідно перетворити в конкретні стратегічні цілі. Необхідність прибутковості діяльності підприємства породжує, як одну із цілей, необхідність ефективного управління розвитком виробництва. Таким чином, загальні цілі, що відбивають концепцію розвитку, породжують ієрархію завдань, що включає професійні цілі й маркетингові завдання.

Цілі відбивають концепцію розвитку підприємства й розробляються на тривалу перспективу. Розроблена типова схема ранжирування загальних цілей, що виражаються шляхом формулювання загальних

напрямок діяльності підприємства: забезпечення максимальної рентабельності; забезпечення стійкості положення підприємства (у тому числі науково-технічна політика); розробка нових напрямків розвитку (у тому числі розвитку виробництва).

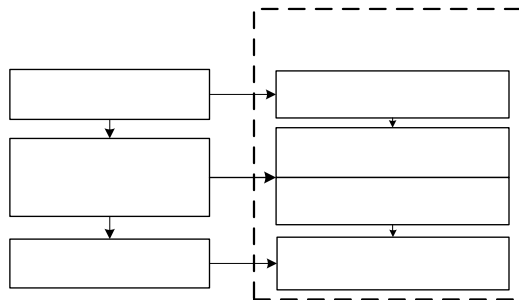

Рис. 1. Процес планування розвитку виробництва на промисловому підприємстві

Цілі розвитку виробництва – це реально вимірювані завдання, що стоять перед промисловим підприємством. Формування цілей відбувається виходячи з оцінки потенційних можливостей підприємства й забезпеченості його відповідними ресурсами. Процес формування цілей – одна з найважливіших складових управління, вихідний пункт усіх планових розрахунків.

Стратегія розвитку виробництва повинна знайти продовження в плані розвитку виробництва, який є частиною бізнес-плану підприємства. План розвитку виробництва повинен містити наступні розділи: план підвищення технічного рівня виробництва; план підвищення організаційного рівня виробництва; план соціального розвитку колективу; план заходів щодо охорони навколишнього природного середовища; показники організаційно-технічного рівня виробництва (рівень автоматизації, прогресивності технологічних процесів, середній вік технологічного устаткування, рівень організованості управління, інвестиційні проекти по розвитку виробництва).

Стратегія розвитку виробництва є частиною загальної ринкової стратегії підприємства, в ній мають бути описані такі питання, як організаційно-технічний рівень виробництва, аналіз альтернативних стратегій розвитку виробництва, організаційна структура фірм, прогнозування перерахованих аспектів стратегії розвитку виробництва, техніко-економічне обґрунтування прогнозів і ін.

Стратегія розвитку виробництва та технологічна стратегія повинні спиратися на безперервне підвищення якості створення продукції і послуг, що краще і швидше відповідають сподіванням споживачів. Успішне технологічне планування зазвичай виявляє критичні для перспектив бізнесу технології, оцінює існуючі недоліки і переваги формування потенціалу зміцнення конкурентних позицій. Стратегія безперервного вдосконалення з пошуком можливих технічних проривів дозволяє випереджати конкурентів, що зупинилися на ефективності застарілих технологій.

Один з найважливіших елементів стратегії розвитку виробництва – розробка науково-технічної політики підприємства. Науково-технічна політика зазвичай визначається як генеральна лінія, система стратегічних заходів, що проводяться керівництвом в області стратегії підвищення якості продукції, ресурсозберігання, організаційно-технічного розвитку виробництва як компонентів цільової підсистеми системи менеджменту.

Науково-технічна політика направлена на досягнення стратегічних цілей в області забезпечення конкурентоспроможності товарів, що випускаються, технологій, виробництва і інших об'єктів підприємства.

Сукупний розгляд чинників зовнішнього і внутрішнього середовища діяльності підприємства дозволяє сформулювати загальні принципи вироблення науково-технічної політики:

- 1) цілеспрямована науково-технічна політика починається з аналізу можливостей підприємства, перш за все аналізуються джерела інноваційних можливостей;
- 2) науково-технічна політика вимагає концептуальності і сприйнятливості;
- 3) аби стати ефективною, вона має бути простою і цілеспрямованою, має бути підпорядкована виконанню лише одному завданню, диверсифікація в цій справі недоречна; при цьому політика повинна проводитися заради майбутнього, а не заради задоволення потреб поточного періоду;
- 4) ефективна науково-технічна політика не може носити універсальний характер;
- 5) науково-технічна політика має бути націлена на вихід на лідируючу позицію.

Політика розвитку виробництва повинна знайти продовження в плані розвитку виробництва, який є частиною бізнес-плану підприємства. План розвитку виробництва повинен містити наступні розділи (рис. 2):

- 1) план підвищення технічного рівня виробництва;
- 2) план підвищення організаційного рівня виробництва;
- 3) план соціального розвитку колективу; план заходів щодо охорони природного довкілля;
- 4) показники організаційно-технічного рівня виробництва (рівень автоматизації, прогресивності

технологічних процесів, середній вік технологічного устаткування, рівень організованості управлінських процесів і т.ін.);

- 5) інвестиційні проекти по розвитку виробництва.

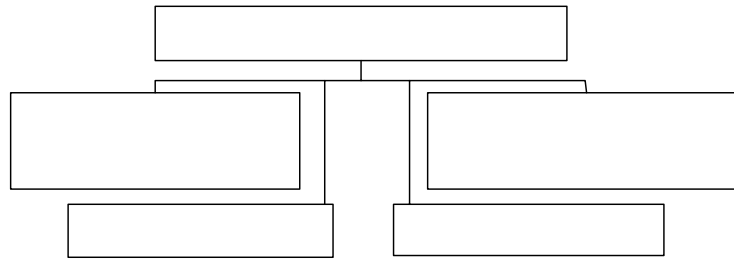

Рис. 2. Складові елементи плану розвитку промислового виробництва на підприємстві

Цілі, пов'язані з управлінням розвитком виробництва, відносяться до специфічних, які розробляються після визначення цілей по рентабельності, і носять характер підцілей. Досягнення цих цілей є важливим кроком на шляху здійснення підприємством своєї місії.

Цілями, що відносять до управління розвитком виробництва, є напрямки в області НДДКР – удосконалення технічного рівня виробництва, розвиток нових продуктів; а також цілі розвитку виробництва – впровадження нових технологій, установлення нормативних показників, що забезпечують ефективне використання ресурсів, розробка програм: зниження витрат і контролю якості продукції, виробництва нової й удосконалення продукції, що випускається.

Ефективність процесу управління розвитком виробництва може бути суттєво підвищена, якщо відповідно до поставлених цілей й прийнятою науково-технічної політики виділити типові форми розвитку виробництва: технічний розвиток виробництва, що характеризується переслідуванням у якості основної мети вдосконалювання технічного й технологічного рівня виробництва, впровадження нових технологій; продуктивний розвиток виробництва, який припускає впровадження у виробництво нових, вдосконалених товарів, що випускаються; комплексний розвиток виробництва, що сполучає характеристики двох перерахованих вище типів.

При такому розподілі процесу розвитку виробництва можливе створення системи планових показників, які сприятимуть підвищенню ефективності управління розвитком виробництва (рис. 3).

Так, у випадку розвитку виробництва по першому типу очевидний вибір у якості основних таких показників планування розвитку виробництва, як:

- 1) рівень механізації й автоматизації виробництва;
- 2) рівень прогресивності технологічних процесів;
- 3) середній вік технологічних процесів;
- 4) фондоозброєність праці працівників і т. ін.

Якщо обраний шлях розвитку виробництва відповідає другому типу, тоді в процесі планування особливу увагу необхідно приділяти таким показникам:

- 1) тривалість розробки й впровадження у виробництво нової продукції;
- 2) кількість нових товарів, що випускаються підприємством за певний період часу;
- 3) частота змін, вироблених у конструкціях товарів, що випускаються, і т.ін.

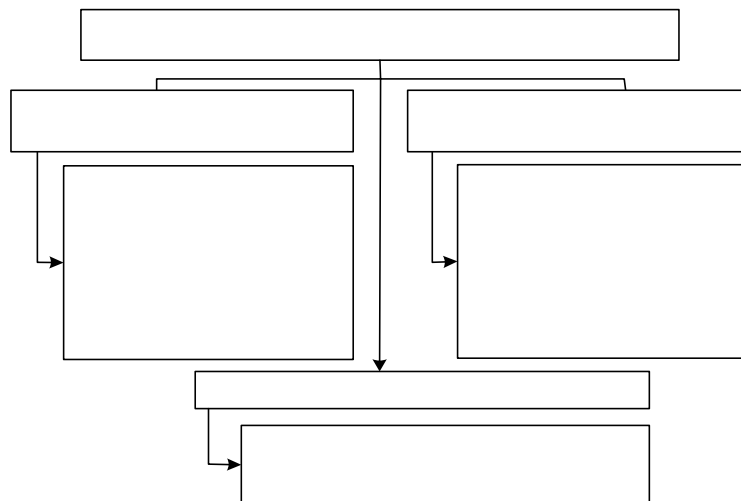

Рис. 3. Показники для планування та оцінки ефективності розвитку виробництва промислового підприємства

Третій тип розвитку виробництва, що пропонується у контексті дослідження, характеризується набором таких показників планування, які застосовні як у першому, так і в другому випадку. Їхній вибір визначається комплексним характером завдань, що стоять перед конкретним підприємством.

Таким чином завданням управління розвитком виробництва промислового підприємства є:

- 1) модернізація виробничих систем;
- 2) технологічна модернізація виробничих процесів;
- 3) раціональний перерозподіл наявних виробничих потужностей;
- 4) технічне оновлення виробничих потужностей;
- 5) впровадження наукоємної інноваційної продукції;
- 6) інформаційне забезпечення виробничих процесів;
- 7) фінансове забезпечення виробництва.

Описаний процес розвитку виробництва підприємства дозволяє прослідити логічний взаємозв'язок і взаємообумовленість його основних етапів. Доведено, що якісне планування дозволяє підвищити ефективність управління розвитком виробництва, тобто забезпечує можливість розвитку підприємства в цілому, зростання його конкурентоспроможності.

Процес управління на підприємствах зазнає глибоких змін, які викликані загостренням конкуренції, трансформацією господарських зв'язків і постійною зміною зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства. Швидкі зміни розцінюються більшістю як некеровані і незаплановані. Тому темп і значимість змін заставляють керівників для виживання й успішної діяльності підприємства приділяти особливу увагу управлінню розвитком виробництва, оскільки виробництво – це основа господарської діяльності промислового підприємства.

Література

1. Грозний І.С. Проблеми розвитку промислового виробництва / І.С. Грозний // Розвиток національної промисловості у сучасному контексті: пріоритети, проблеми, регулювання : тези доп. і повідом. міжнар. наук.-практ. конф. (Донецьк, 19 – 20 жовт. 2009 р.) : в 2 т. Т. 1 / НАН України. Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2009. – С. 61 – 62.

2. Грозний І.С. Щодо проблем розвитку промислового виробництва / І.С. Грозний // Інституційна природа ринкових трансформацій : матеріали XIX міжнародної науково-практичної конференції (15 – 16 жовтня 2009 р.). – Чернівці : ДрукАрт, 2009. – С. 177 – 179.

Надійшла 04.09.2009

УДК 658.3

О. С. ДОВГУНЬ

Відкрите акціонерне товариство «КРЕДОБАНК», Національний університет «Львівська політехніка»

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ПАРТНЕРСЬКОГО МАРКЕТИНГУ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Дана стаття сфокусована на важливості інформаційного забезпечення договірних відносин машинобудівних підприємств. Автором розкрито основні потреби в інформації підсистем внутрішнього середовища підприємства, зокрема, фінансів, маркетингу та менеджменту, а також зовнішнього – системи партнерських взаємовідносин з суб'єктами господарювання.

This article focussed on the importance of informative providing of contractual relations at machine-building enterprises. An author exposed basic requirements in information of subsystems of internal environment of enterprise, in particular, finance, marketing and management, and also external – the system of partner mutual relations with the economic agents.

Ключові слова: партнерський маркетинг, машинобудівні підприємства, інформація, інформаційне забезпечення.

Проблема. Сучасні умови господарювання вимагають від машинобудівних підприємств ефективного управління, використання нових методів організації діяльності та постійного розвитку. Окрім завдань та правил економічний простір формує багато нових можливостей. Свобода вибору дозволяє знаходити необхідних постачальників та споживачів. Відкритість ринків дає змогу закуповувати необхідну сировину та реалізовувати продукцію. Вміння представляти інвестиційний проект або обґрунтовувати доцільність залучення кредитних коштів викликають зацікавленість і більшу довіру. Для використання відкритості, відчуття свободи та отримання знань з метою формування вдалих партнерських відносин підприємствам потрібний широкий спектр інформації.

Аналіз останніх досліджень. Питання ефективного використання інформації досліджують багато науковців, серед яких Босак І.П., Л.Й. Кобрин, Й. М. Петрович, І.І. Новаківський, Л.С. Вінарік, А.Н. Щедрін, М.А. Губа, В.П. Волков та інші. На думку І.П.Босака, Л.Й. Кобрин, підставою для прийняття та виконання оптимальних управлінських рішень є відповідна за якістю інформація. Збирання, обробка та подання її у